हरेक खबर, विशेष खबर
जि.प्र.का.सि.द.नं. ११७/०७६/०७७
राष्ट्रिय दैनिक
लहानपोस्ट
LAHANPOST DAILY

मो. ९८०५९६१००६
जे.डी.
स्टेशनरी एण्ड स्पोर्टस सेन्टर
लहान-६
यहाँ पुस्तक, स्टेशनरी, स्पोर्टका समानहरू अर्डर अनुसार पाईन्छ ।

वर्ष : ०१ अंक : १२९ पृष्ठ : ४ २०७७ मंसिर २४ गते बुधबार (Wednesday 09 December 2020) www.lahanpost.com मूल्य रु. ५।-
FOLLOW US facebook: lahanpost YouTube : lahanpost twitter : lahanpost instragram : lahanpost

हरवा चरवा महिलाको जोहो

विपद टार्न 'आकस्मिक बचत कोष'

गाउँमा अपर्झट बिरामी, गर्जो पर्दा टार्ने समस्या परेपछि चार वर्षअघिदेखि सिरहाको कुर्वा, धन्छवार, ब्रहमपुरी, नैनपुर लगायत ६ गाउँका हरवा चरवा महिलाहरूले 'महिला आपतकालीन बचत कोष' जिल्लामै उदाहरणीय बनेको छ ।

सधैभरी गिरहत (मालिक)को खेतबारीमा काम गरी गुजारा चलाउँदै आएका ती गाउँका सुत्केरी महिलालाई उपचारका लागि अस्पताल पुऱ्याउन छिमेकीसँग महंगो ब्याजदरमा ऋण माग्दा पनि नपाएपछि उनीहरूले चार वर्षअघि 'आपतकालीन कोष' खडा गरेका हुन् ।

गिरहतको खेतबारीमा काम गर्ने र बस्तुभाउ चराएपछि पाइने न्यून मजदूरीले आफूसहित जहान बालबच्चालाई एक पेट खुवाउन समेत कष्ट भेलिरहेका बधुवा मजदुर हरवा चरवा महिलाहरूले समूह बनाई मासिक १ सयका दरले बचत सुरु गरेका हुन ।

नैनपुरका २० घर परिवारका हरूवा चरूवा २० महिला दलित मुसहर सदाय महिलाहरूले सवरी बचत समूह निर्माण गरी मासिक एक सय बचत गरी खडा गरेको कोषबाट अहिलेसम्म अपर्झट पर्दा र चाहिएको बेला समुहका दुई महिला सदस्यले सो कोषको रकम सदुपयोग पनि गरिसकेका छन् ।

आपतकालीन कोषको जुक्ति भने महिलाहरूलाई हरवा चरवा सशक्तिकरणमा सक्रिय सामुदायिक विकास मञ्चले फुऱ्याई दिएका हुन् । न्यून आयश्रोत भएका र हरूवा चरूवा परिवार सो कोषका सदस्य छन् । 'गाउँमा विरामी, दुर्घटना, गर्जो पर्दा रकम निकाल्न सक्दैनथ्यौ, धेरै दुख भोग्यौ' समूहका अध्यक्ष कौशिला सदाय मुसहरलेले भनिन् 'चार वर्षअघि लहानस्थित सामुदायिक विकास केन्द्रले बचत विकास गर्न सल्लाह दिएपछि समूहको निर्णयले आपतकालीन बचत कोषको निर्माण गरेका हौं ।' उनका अनुसार जनबनीमा खटि मासिक रूपमा १ सय रूपैयाँ जोगाएर जम्मा गरेको कोषमा अहिले ६० हजार भन्दा बढी रूपैयाँ छ । उनीहरूले केही रकम अपर्झट पर्दा चलाउन समूहमा राखेका छन् भने अन्य रकम बैंकमा जम्मा गर्छन । उनले भनिन् 'अपर्झट पर्दा यही नगद लिएर काम चलाउँछौ र गर्जो टार्दछौ ।' नैनपुरका हरवा चरवा महिलाको सिको गर्दै जिल्लाका कुर्वा, ब्रम्हपुरी, धन्छवार, शान्तिपुर, मसुहरनीयाका महिलाहरूले समेत

बाँकी ३ पेजमा

सवारी चालक लाइसेन्स नवीकरणको म्याद थपिने

सरकारले सवारीचालक अनुमतिपत्र, सवारी साधन जाँचपास र रूट इजाजतपत्र नवीकरण म्याद थप गरेको छ । यससँगै ढिलो भएबापत बुझाउनुपर्ने शुल्क मिनाहा भएको छ । मन्त्रिपरिषद् बैठकले मंसिर मसान्तसम्मको लागि ढिलो भएबापत बुझाउनुपर्ने शुल्क मिनाहासहितको म्याद थप गरेर मंसिर मसान्तसम्म पुऱ्याएको हो । सरकारले सवारी चालक अनुमतिपत्र नवीकरण गर्ने, म्याद थप र संघको अधिकारी क्षेत्रभित्र

बाँकी ४ पेजमा

उखुको मूल्य ६१७ रुपैयाँ कायम गर्न माग

उखु किसानले बजार मूल्यको आधारमा उखुको मुल्य निर्धारण हुनुपर्ने माग गरेका छन् । उखु किसानहरूका विभिन्न चार संगठनले आइतवार जिल्ला प्रशासन कार्यालय मलंगवामार्फत कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयलाई ज्ञापन पत्र बुझाउँदै यो वर्ष उखुको प्रतिक्वीन्टल मूल्य ६१७ रूपियाँ कायम गर्न माग गरेका हुन् ।

केही वर्षयता सरकारले प्रतिक्वीन्टल उखुको मूल्य ५३६ रूपैयाँ ५६ पैसा तोक्ने क्रममा उद्योगीले ४७१ रूपैयाँ २८ पैसा तथा सरकारले प्रतिक्वीन्टल ६५

बाँकी ३ पेजमा

Lahan office: 033-561429, 033-561430 I Mirchaiya: 033550505, I Golbazar: 9801186055, I Kalyanpur: 031-540229

फ्रेन्डस मोडेल हस्पिटल, लहान-४
(शिव मन्दिरको उत्तरपट्टि रघुनाथपुर)
हाम्रो सेवाहरू
NICU सहितको प्रसुति सेवा
२४ औं घण्टा इमरजेन्सी सेवा
डाक्टरहरू
बालरोग विशेषज्ञ डा. वृजेन्द्र यादव
मधुमेह, प्रेसर डा. ल्युस्युन यादव
प्रसुति रोग विशेषज्ञ डा. विरेन्द्र यादव

सम्पादकीय

असुरक्षित गर्भपतन रोकौं

सामान्यतया गर्भ रहेको केही समयपश्चात् महिलाले आफ्नो स्वेच्छामा गर्भमा रहेको शिशु फाल्नुलाई गर्भपतन भनिन्छर । अझै पनि कतिपयलाई गर्भपतनबारे पूर्ण जानकारी छैनर । नेपालमा १२ हप्तासम्मको गर्भपतन गराउन सकिने कानुनी व्यवस्था छर । हाडनाता करणी, बच्चा र आमाको ज्यान जान सक्ने खतरा तथा विशेष परिस्थितिमा भने १८ हप्तासम्मको गर्भपतन पनि गर्न पाइन्छर । कानुनी रुपमा सुरक्षित गर्भपतन सुरु भएको १८ वर्ष पुगिसक्यो । २०५९ साल असोज १० गते गर्भपतनले कानुनी मान्यता पाएको थियो । नेपालमा विशेष अवस्थामा गर्भपतन गराउन पाइने कानुनी व्यवस्था भएपनि ५९ प्रतिशत महिलालाई यसबारे थाहा नै छैन ।

गर्भपतन महिलाको स्वेच्छामा सुरक्षित स्वास्थ्य संस्थामा मात्र गर्नुपर्छर । तर, समयमा समाजमा बेइज्जती हुने डरका कारण कतिपयले असुरक्षित गर्भपतनको बाटो अपनाउने गरेका छन् । जसले गर्दा स्वास्थ्यमा नकारात्मक असर पर्छर । स्वास्थ्य संस्थामा गएर अनुभवी चिकित्सकद्वारा गर्भपतन गराएमा खासै असर पर्दैनर । तर, औषधिको सेवन वा अन्य विधिबाट गर्भपतन गराउँदा समस्या देखिन सक्छर । यसरी गर्भपतन गराउँदा गर्भ पूर्ण रुपमा नजान सक्छर । जसले गर्दा पछि गएर संक्रमण भई क्यान्सर हुने डरसमेत रहन्छर ।

गर्भपतनपछि अत्यधिक रगत बग्नु खतरापूर्ण हुन्छर । तसर्थ, चिकित्सकको निगरानीमा मात्र गर्भपतन गराउनु उपयुक्त हुन्छर । नियमित सरसफाइ गर्नुपर्छर । सरसफाइको अभावमा संक्रमण हुने डर हुन्छर । प्रशस्त मात्रामा पौष्टिक आहार सेवन गर्नुपर्छर । गर्भपतन गराउँदा शरीरबाट रगत बगेर जाने भएकाले कमजोर महसुस हुन सक्छर । असुरक्षित गर्भपतनपछि यदि समयमा उपचार भएन भन माहिलाको ज्यान जान्छ । गर्भपतन अवैध भएका ठाउँमा पनि गर्भपतन भएपछि राम्रोसँग उपचार गर्नुपर्ने हुन्छ ।

संसारभरि एक वर्षमा करिब साढे पाँच करोड गर्भपतन गराइने अनुमान गरिएको छ । गैरकानुनी किसिमले गर्भपतन गराउँदा धेरै महिलाहरू मर्न सक्छन्, मृत्यु भएन भने पनि संक्रमण हुने, पीडा भइरहने तथा बाँझोपन हुनेजस्ता समस्या आइलाग्ने सम्भावना रहन्छ । सरकारले सूचीकृत गरेका स्वास्थ्य संस्था, तालिम प्राप्त स्वास्थ्यकर्मी र औषधि बाहेक अन्य तरिकाबाट गरिएको गर्भपतन असुरक्षित हो । तर यही जानकारीबाट अधिकांश महिला अनभिज्ञ छन् । त्यसैले त सुरक्षित भन्दा असुक्षित गर्भपतन गराउनेको संख्या धेरै छ ।

वातारण स्वास्थ्य र जनसंख्या कार्यक्रम अनुसन्धान केन्द्र (कृपा) को तथ्यांक अनुसार नेपालमा बर्सेनि ३ लाख २३ हजार बढी गर्भपात गराईन्छ । जसमध्ये ४२ प्रतिशत महिलाले मात्र मान्यता प्राप्त स्वास्थ्य संस्थाबाट सुरक्षित रुपमा गर्भपतन गराउँछन् । बाँकी ५८ प्रतिशत महिलाले असुरक्षित गर्भपतन गराउँदै आएका छन् । अर्कोतर्फ अवैध गर्भका कारण लुकिछिपी असुरक्षित गर्भपतन गर्ने बढदो छ । यसले महिलाको स्वास्थ्यमा गम्भीर असर परिरहेको छ । सिरहा जिल्लामा खुलेका निजी क्लिनीक, पोलिक्लिनिकहरुमा अवैद्य गर्भपतन गर्ने गरिएको पाइएको छ । तसर्थ नियमनकारी निकायले बेलैमा निगरानी गर्न जरुरी छ ।

महिला हिंसा : 'टाउको दुखेको औषधि नाइटोमा नदलौं'

राधा पोखरेल

हरेक बर्षको नोभेम्बर २५ देखि डिसेम्बर १० सम्म लैंगिक हिंसा बिरुद्धको १६ दिने अभियान मनाइरहेका छौं । १६ दिने अभियान आ-आफ्नै सोच, विचार र शैलीमा विभिन्न संघसंस्था, संगठन, व्यक्ति-व्यक्तित्वहरुले मनाइरहेका छन् ।

यस अभियानबाट पितृसत्तावादी र महिलावादी सोचमा के परिवर्तन आयो ? यौनजन्य र शारीरिक हिंसाको शिकारमा कति कमि आयो ? अभियानले के सन्देश दियो ? उत्साहपूर्वक अभियानमा सहभागी पुरुष मित्रहरूले महिलाहरुमाथि गर्दै आएको व्यवहारमा के परिवर्तन गर्नुभयो ? अभियानमा सहभागी हामी महिलाहरुले के परिवर्तन गऱ्यौं?

मलाई लाग्छ, अभियान चलाउनु र दिवस मनाउनु मात्र ठूलो कुरा होइन । त्यस्ता अभियान र दिवसले दिने सन्देश अनि दैनिक जीवनमा गरिने ब्यबहार चाहिँ मुख्य कुरा हो । यस अभियानमा लैंगिक हिंसाबारे शहरकेन्द्रित केही बहस अवश्य आरम्भ भएको छ । तर, जहाँ बहस हुनु पर्ने हो र व्यवहारमै परिवर्तन ल्याउनु पर्ने हो, त्यहाँ खास केही हुन सकेको छैन ।

लैंगिक हिंसाको मापन गर्ने हो भने शहरमा भन्दा ग्रामीण इलाकामा साथै शिक्षित, सम्पन्न परिवारमाभन्दा अशिक्षित, बिपन्न परिवार र खासगरी दलित समुदायमा बढी हुने गरेको छ ।

अधिकांश महिला अधिकारकर्मी अभियन्ताहरु शहरका तारे होटलहरुमा गोष्ठी, सेमिनार गरेर समय बिताइरहेका देख्न सकिन्छ । मेरो अनुरोध छ- जुन समाज र समुदायमा समस्या बढी छ, समाधान पनि त्यहीँ गएर खोजौं । अन्यथा, परिणाम टाउको दुखेको औषधि नाइटोमा दले बराबर हुनेछ ।

धर्म, संस्कृति र परम्पराको नाममा इतिहासदेखि वर्तमानसम्म हजारौं होइन, लाखौं नेपाली चेलीहरुले ज्यान गुमाइसकेका छन् । अहिले हामी २१ औं शताब्दिको अन्तिम दशकमा छौं । विज्ञान प्रविधि र सूचना सन्चारमा आएको अभूतपूर्व परिवर्तनले मान्छेको चेतना, सोच र बानिब्यहोरामा समेत ठूलो परिवर्तन ल्याइरहेको छ । र, हिंसाको स्वरुप र परिभाषामा पनि परिवर्तन आएको छ । अहिले पनि लैंगिक विभेदलाई विभिन्न तवरबाट टेवा मिलिरहेको छ । अनि राज्य र शासकहरु यही समाजको पक्षमा वकालत गरिरहेका छन् ।

विगतमा संस्कारका नाममा कतिपय विभेदकारी चलनमाथि गौरव गरिन्थ्यो, आज ती चलनलाई हिंसाको रुपमा परिभाषित गरिएको छ । यसको अर्थ विगतका सबै संस्कारहरु खराब थिए भन्ने पक्कै होइन । समाजमा आएको परिवर्तन सँगसँगै कतिपय संस्कार समस्याको रुपमा देखिन थाल्छ, त्यस्ता संस्कारलाई समयानुकूल परिमार्जन गर्दै लैजानु पर्दछ ।

पतिव्रताको नाममा प्रत्येक दिन बिहान उठेर लोग्नेको गोडाको पानी खानु, लोग्नेले नखाई स्वास्नीले खानु हुन्न भनेर दिन दिनभरि भोकै बस्नु, वास्तवमा संस्कारका नाममा गरिने हिंसा नै हो । तर, आफ्ना अग्रज अभिभावकहरूलाई आदर गर्नु, सेवा र सम्मान गर्नु सबैको कर्तब्य हो ।

आदरपूर्वक छोराले आमाबाबुको, बुहारीले सासूको गोडा ढोग्नु हाम्रो नेपाली सभ्यताको परिचय हो । अर्थात् आफ्ना अग्रज अभिभावकहरुप्रति आदर र सम्मान ब्यक्त गर्नु मानव सभ्यताकै परिचय हो । सम्मान व्यक्त गर्ने शैली आ-आफ्नो संस्कार अनुसार अलग अलग हुन्छन् । मान्छे चेतनशील सामाजिक प्राणी हुनाको नाताले अग्रजलाई आदर र सानालाई प्यार गर्नु उसको कर्तब्य हो ।

हाम्रो समाजमा महिलाले महिलामाथि गर्ने हिंसा पनि डरलाग्दो छ । समान लिंगमा हुने हिंसाको एउटा मुख्य कारण पुस्तान्तरणले ल्याएको समस्या हो । आमा-छोरी र सासू-बुहारीको बीचमा घरघरमा समस्या बढिरहेको छ ।

आधुनिकताका नाममा सासूलाई केही नबुझ्ने गँवार ठान्ने र हेप्ने प्रवृत्ति बुहारीहरुले र परम्पराका नाममा अलिकति छोटो लुगा लगाएकी बुहारीहरूलाई वाईफाले भन्दै बदनाम गर्ने संकीर्ण सोच सासूहरुले त्याग्नुपर्छ । यो खासमा पुरातन सोच राख्ने सासू र आधुनिक सोच राख्ने बुहारीबीचको अन्तरबिरोध हो । सासूले बुहारीलाई छोरीको माया दिने र बुहारीले सासूलाई आमाको सम्मान गर्ने गर्नुपर्दछ । एकले अर्कालाई दोषारोपण गरेर समस्याको समाधान हुँदैन ।

रजस्वला भएकी नारीलाई छुन हुन्न, छोएको खानु हुन्न, अपवित्र हुन्छे भनेर पशुवत व्यवहार गर्ने, छाउपडी प्रथा मानव समाजको एउटा कलंक हो । महिलामाथि हुने क्रुर अमानवीय हिंसा हो ।

जुनबेला शरीरमा सबभन्दा बढी पोषकतत्वको आवश्यक पर्छ, त्यहीबेला भोकभोकै राख्ने, जुनबेला शरीरलाई सबैभन्दा बढी सरसफाईको आवश्यक पर्छ, त्यहीबेला प्रकाश र हावा पनि नछिर्ने कालकोठरीमा लगेर बन्द गर्ने, अनि जुनबेला मानसिकरुपमा सबभन्दा आडभरोसा र सान्त्वनाको आवश्यक पर्छ, त्यहीबेला परिवारका सदस्यहरुसँग अलग्याएर राख्ने । अनि उनीहरूलाई रोग नलागे कसलाई लाग्छ ? उनीहरूलाई सर्पले नडसे कसलाई डस्छ ? उनीहरु मानसिकरुपमा बिछिप्त नभए को हुन्छन् ? उनीहरु असुरक्षित नभए अरू को हुन्छन् ?

हाम्रो समाजका कतिपय संस्कार, परम्परा रुढिवादी मात्र होइन, लैंगिक रुपमा असाध्यै विभेदकारी पनि छ । लोग्नेको दीर्घायुका निम्ति स्वास्नीले निराहार ब्रत बसिदिनु पर्ने तर स्वास्नी बिरामी भएको बेलामा लोग्नेले पानीसम्म तताएर नदिने, खुट्टा भए जुत्ता कति कति भन्दै लोग्नेले स्वास्नी थुपार्दै हिँड्ने, स्वास्नी कोही परपरुषसँग राम्रै नियतले बोली भने पनि रण्डी, बेश्याको बात लाग्ने, लोग्ने आफ्नै कालगतिले मर्दा पनि स्वास्नीमाथि पोइ टोकुवीको आरोप लाग्ने, आजिवन लोग्नेको नाममा विधवा जीवन बिताउनुपर्ने, वास्नी जति नै विदुषी भए पनि लोग्नेले बेलेपछि बोल्न नहुने, बोलिहाले पोथी बास्यो भनेर आरोप लाग्ने जस्ता कुसंस्कार अझै पनि हाम्रो समाजमा छँदैछ ।संस्कार, परम्परा, धर्म, रीतिरिवाजका नाममा यस्ता रुढिवादी र विभेदकारी चलनलाई मान्नु हुन्न । यस्तो कुरा हिंसा त हुँदै हो, यसले समाज विकासमा पनि ठूलो अवरोध सिर्जना गर्दछ । जुन समाजमा ब्यवहारिकरुपमै नारी(पुरुष समान हुन्छन्, त्यस समाजको विकासको गति निकै तीव्र हुन्छ । संविधानमा लेखिने शब्दमा मात्रै समान भनेर पुग्दैन,ब्यबहारमै विभेद अन्त्य गरिने कुरा लेख्नु पर्छ र विभेद अन्त्य हुनु पनि पर्छ । हामी नारीहरु पछि पर्नुका दुई कारण छन् । पहिलो पितृसत्तावादी सोच अर्थात हीन भावना र दोश्रो समानताको नाममा निरपेक्ष समानता खोज्ने विकृत मानसिकता ।

विगतका संस्कार र रुढिवादी सोच सबै ठीक थिए, तसर्थ सबै लागू गर्नुपर्छ भन्ने भ्रम पनि हामीसँग छ । त्यस्तै आधुनिक हुने नाममा विगतका विज्ञानलाई पनि अस्वीकार गर्ने प्रवृत्ति पनि छ हामीसँग । माथि ब्याख्या गरिएका कुसंस्कारहरु अपनाएर वा विज्ञानलाई अस्वीकार गरेर हामी कहीं पुग्दैनौं । नारी-पुरुष समानता लागु गर्न मुख्यतः अंश र वंशमा नारीको अधिकार ब्यबहारिक रुपमा स्थापित हुन जरुरी छ । हुनत अंश दिने परम्पराले सन्तानमा परनिर्भरता बढाउने विकृति पनि देखिएको छ । मेरो निजी विचारको कुरा गर्ने हो भने अबको युगमा सन्तानलाई अंश होइन, असल संस्कार र जीवनोपयोगी शिक्षा दिनुपर्छ ।

मैले यहाँ भन्न खोजेको कुरा मात्रै के हो भने, अधिकारमै लैंगिक विविधता भयो भने कहित्यै पनि लैंगिक समानता हुन सक्दैन । ब्यवहारिकरुपमै बराबर अधिकार सुनिश्चित गर्दै, संस्कार र परम्पराका नाममा रुढिवाद र कुसंस्कार त्यार्दै, हिंसा गर्नेलाई कानुनको दायराभित्र ल्याउँदै, गर्न सके मात्रै लैंगिक विभेद र हिंसा ब्यवहारमै अन्त्य हुनेछ ।

समानताका नाममा असंभव कुरा माग गर्ने विकृत मानसिकता पनि हामी केही आधुनिक नारीहरुमा मौलाउँदै गइरहेको छ । समानता सापेक्ष हुन्छ । अप्राकृतिक रुपमा समानता खोज्नु र प्राकृत कुरामा समानता नदिनु विकृत मानसिकता हो । यी दुबै विकृत मानसिकताबाट नारी-पुरुष मुक्त हुनु पर्दछ ।

कृपया ढोंग र आडम्बर त्याग्नुहोस् । नारी स्वतन्त्रताको वकालत गरेजस्तो गरेर नारीकै हुर्मत नलिनुस् । कृपया दुराभाव राखेर होइन, एक अर्कोले एक अर्काको अस्तित्व समान रुपमा स्वीकार गर्दै सद्भाव राखेर सिंगै नारी जातिको सम्मान गर्नुहोस् । *अनलाइन खबरबाट*

आजको राशिफल

हाम्रो पात्रोबाट साभार

मेष :- श्रमको उचित मुल्यांकन हुनेछ । साथी भाईको भेटघाटले मन प्रफुल्ल रहला । आर्थिक लाभ रहला । अनुहारमा कान्ति र मनमा शान्ति छाउला ।

वृष :- आज बित्तिय संस्था बाट सहयोग पाईनेछ । विशिष्ट व्यक्तिको सहयोग पाईनछ । विश्वास गरेकाले साथ दिनेछन् । शुभकार्यको चर्चा चल्नेछ ।

मिथुन:- शुभ कार्यमा सरिक बाईनेछ । नयाँ नयाँ क्षेत्रमा लगानीको अवसर मिल्नेछ । श्रमको उचित मुल्यांकन हुनेछ । अचल सम्पत्ती हात पर्ने योगछ ।

कर्कट :- आज धर्म,कर्ममा रुचि बढ्नेछ । गरेका कामबाट राम्रै लाभ हुनेछ । नयाँ कार्यको थालनी हुनेछ । शुभ समाचार पनि सुन्न पाइएला ।

सिंह:- धनार्जनका नयाँ स्रोतहरु पत्ता लाग्नेछन् । पठनपाठनमा प्रगती हुनेछ । आफन्तको सहयोग प्राप्त हुनेछ । वैदेशिक क्षेत्रको काम अघी बढ्नेछ ।

कन्या :- रोकिएको धन हात पर्ला । मिष्ठान्न भोजन प्राप्ति हुनेछ । मनोरञ्जनमा सहभागी भइएला । सौँफमा पैशा खर्च हुने योगछ । अतिथीको सेवा होला ।

तुला :- कला,साहित्य तथा संगीतमा रुचि बढ्नेछ । कार्य शिद्धिको योगछ । मनमा उत्साहका साथै बोली विक्ने समय छ । शुभकार्यको चर्चा चल्नेछ ।

वृश्चिक :- वाक्चतुर्याईले संकल्प सिद्ध हुनेछ । चिताएको कामले तीव्रता लिनेछ । वित्तिय संस्थाबाट सहयोग पाईनेछ । शुभ समाचार सुन्नमा आउला ।

धनु :- कला,साहित्य तथा संगीतमा रुचि बढ्नेछ । कार्य शिद्धिको योगछ । मनमा उत्साहका साथै बोली विक्ने समय छ । शुभकार्यको चर्चा चल्नेछ ।

मकर:- वाक्चतुर्याईले संकल्प सिद्ध हुनेछ । चिताएको कामले तीव्रता लिनेछ । वित्तिय संस्थाबाट सहयोग पाईनेछ । शुभ समाचार सुन्नमा आउला ।

कुम्भ:- आज कार्यमा अवरोध आउला । यात्रामा मालसामान हराउन सक्छ । घरायसी झमेलामा परिएला । दिनको उत्तरार्धमा बढी धन खर्च हुनेछ ।

मिन :- आज कार्यमा अवरोध आउला । यात्रामा मालसामान हराउन सक्छ । घरायसी झमेलामा परिएला । दिनको उत्तरार्धमा बढी धन खर्च हुनेछ ।

२० लाखमा किनेको घुम्ती शौचालय प्रयोग विहीन

मुकेश कुमार यादव

सिरहा । सिरहाको गोलबजार नगरपालिकाका मुख्य चोकहरूमा सार्वजनिक शौचालय छैनन् । यहाँका मुख्य चोकहरूमा हाटबजारको दिन सवारीसाधन र पैदलयात्रुको भीडभाड पनि अत्यधिक नै हुन्छ । नगरपालिकामा घुम्ति शौचालय खरिद गरेको करिब दुई वर्ष वितिसकेपनि अझै प्रयोगमा आउन सकेको छैन । पहिलो नगरसभाबाट सेवाग्राहीको आत्याधिक चापलाई मध्यनजर गर्दै आ.ब.२०७५/२०७६ मा करिब २० लाखको लागतमा खरिद गरिएका दुई वटा घुम्ती शौचालय जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरूकै लापरवाहिका कारण उपयोगविहीन हुदा स्थानियहरूलाई सास्ति खेप्नु परेको छ । खरिद गरेको एक वर्ष सम्म नगरपालिकाले मागेअनुसार डिजाइनमा निर्माण नभएको भन्दै पटक-पटक फर्काउने र केही फेरवदल गरेर ल्याउने प्रकृयामा दुई वर्ष वितेको नगर प्रमुख देवनाथ साहले बताए । उनलेभने, 'ठेकेदार कम्पनीले नगरपालिकासँग सम्झौता भएको डिजाइनमा नबने पछि दुई तीन पटक त्यसलाई 'रिमेक' गर्न लगाइयो, त्यसमा पनि भनेजस्तो भएन, पछि आफै थाकेर सामान राखें अझै प्रयोगमा ल्याउन सकिएको छैन ।'

गोलबजार र चोहर्वामा साप्तामा ४ दिन हाटबजार लाग्ने गर्छ । बजारमा नजीकका किसानहरू विहानै देखि तरकारी विक्रिको लागि र विभिन्न ठाउँबाट समान खरिदका लागि व्यवसायीहरू आउने गर्छन् । बजारमा किनमेलगर्न आउनेको लागी भनेर खरिद गरिएको घुम्ती शौचालय अझै प्रयोगमा आउन सकेको छैन । खरिद गरेको वर्षौ वितिसकेपछि नगरको लाखौं लगानीमा खरिद गरेको घुम्ती शौचालय त्यसै थन्कीएर बसेको छ । यता,गोलबजार नगरपालिका प्रमुख प्रशास्कीय अधिकृत श्रीधर केसिले राख्ने उचित ठाउँ नभएकोले शौचालय संचालन गर्न सकिएको छैन । अव साथीहरूसँग सल्लाह गरेर ठाउँ खोजेर चाँडै प्रयोगमा ल्याइने बताए ।

जिल्लामै रेडिमेट कपडाको नमुना बजारको रूपमा चिनिने गोलबजार नगरपालिकामा कपडा खरिद विक्रि गर्न आउने ग्राहकहरूको लागि उचित सार्वजानिक शौचालयको व्यवस्थापन नहुदा समस्या भएको व्यापारीहरू बताउछन । चोकमा शौच गर्न नपाएर पैदलयात्री तथा समान किनमेल गर्न आउने सेवाग्राहीहरू शौचालय खोज्दै होटलमा पुग्ने गर्छन् । तर कतिपय होटल सञ्चालकले शौच गर्न दिंदैनन् । यस्तो अवस्थामा घुम्ती शौचालय उपयोगविहीन बनाउनु राम्रो नभएको स्थानिय संतोष साहले बताए । चोकमा सार्वजनिक शौचालय नहुँदा कति ठूलो समस्या छ भन्ने सबैलाई थाहा भएको बताए ।

विपद...

'आपतकालीन कोष' खडा गरेका छन् । ती गाउँमा गठित समूहमा १ सय ९४ हरवा चरवा महिला आबद्ध छन् । त्यस्ता ९ वटा महिला समूहमा ५ लाख ८२ हजार रूपैयाँ जम्मा भएका छन् ।

शान्तिपुर बचत समूहका अध्यक्ष जगतारैन महराले मासिक १ सय रूपैयाँका दरले जम्मा गर्दा समूह कोषमा ८४ हजार रूपैयाँ भन्दा बढी बचत भइसकेको जानकारी दिईन् । उनको समूहमा २८ हरूवा चरूवा महिला सदस्य छन् । ब्रम्हपुरी स्थित रामजानकी बचत समूहमा ८७ हजार रूपैयाँ जम्मा भइसकेको अध्यक्ष अर्चना कुमारी सिंहले जानकारी दिइन् ।

आपतकालीन कोषको रकम मानवीय आकस्मिक र आपतकालीन कामका लागि मात्र मासिक सयकडा डेढ रूपैयाँ ब्याजदरमा वितरण गरिन्छ । त्यो पनि समूहका महिला सदस्यका लागि मात्र । समूहले आपतकालीन कोषको रकम विशेष गरी बिरामी, सुत्केरी, दुर्घटना, शर्पदंश, लडेर वा आगलागी लगायतका अत्यन्त जरूरी कामका लागि तत्काल राहत र उपचार प्राप्तिका लागि मात्र दिने गरेको छ । सरस्वती समूहकी अध्यक्ष सोमनी सदाय मुसहर भन्छिन् 'आकस्मिक अलावा ब्यापार व्यवसायका लागि पनि समुहका सदस्यहरूलाई ऋण दिने गरिएको छ ।' व्यापार गर्न १५ हजार रूपैयाँ ऋण लिएकी सोनावती खत्वेले स्थानीय जातका कुखुरा पालन सुरू गरेकी छन् । हरानी सदायले १५ हजार रूपैयाँ लिएको ऋणबाट बाख्रापालन समेत सुरू गरेकी छन् । महिलाहरूले थालनी गरेको सो कार्यमा शुरूवाती दिनहरूमा त्यति वास्ता नगरे पनि अहिले समुहलाई गाउँका पुरूषहरूले पनि सहयोग गरेका छन् ।

आइएलओको सर्वेक्षण अनुसार सिरहामा १८ हजार १ सय ६० हरवा चरवा परिवार छन् । अरूको खेतमा बनिबुतो गरी गुजारा चलाउँदै आएका धनगढीमाई नगरपालिकाका-१८ का हरवाचरवा परिवारलाई उद्यमशीलताका माध्यमबाट स्वरोजगारका लागि आर्थिक सहयोग समेत दिइएको छ । जेनेभा ग्लोबलको सहयोगमा मञ्चले कृषि बधुवा (हरवा चरवा तथा कोदर्वा) न्यूनिकरण कार्यक्रम अन्तर्गत प्रत्येक परिवारलाई १५ हजार रूपैयाँका दरले आर्थिक सहयोग दिइएको छ । नजिकैको हाट बजारमा चटपटी, तरकारी, चिया पसल लगायत साना व्यवसाय सञ्चालनका लागि तत्काल १५ हजार रूपैयाँका दरले हरवा चरवा परिवारलाई रकम उपलब्ध गराईएको मञ्चका अध्यक्ष बिनोद चौधरीले जानकारी दिए ।

साना व्यवसाय सञ्चालनका लागि हरवा चरवा परिवारका १८ महिलालाई तिनदिने उद्यमशीलता तालिम सञ्चालन गरी रकम हस्तान्तरण गरिएको उनले जानकारी दिए । उनका अनुसार ठूलठूला जग्गावालको खेतमा बँधुवा मजदुरको रूपमा काम गर्ने हरवा चरवा परिवारलाई स्वरोजगारको माध्यमबाट आर्थिक स्वतन्त्रता दिलाउन सहयोग पुऱ्याउने उद्देश्यले केही मात्रामा भए पनि आर्थिक सहयोग गरिएको हो । 'अब हामीले जमिन्दारले दिएको ज्याला र मजदुरीले मात्र बाँच्नुपर्ने अवस्था सधैंभरी नरहला' उद्यमशीलताका लागि आर्थिक सहयोग पाएकी बर्छवाकी सन्जुला कुमारी दासले भनिन् 'अब यो रकमबाट चुरी लहठी बनाई जिल्लाको विभिन्न बजारहरूमा बेचेर गुजारा चलाउँछु ।'

उखुको...

रूपैयाँ २८ पैसा अनुदानस्वरूप किसानलाई उपलब्ध गराउने निर्णय गर्दै आइरहेको छ । अघिल्ला वर्षहरूमा भन्दा ८० रूपैयाँ बढी मूल्य कायम गर्न माग गरिएको हो । उद्योग वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय र चिनी उद्योग संघलाई बोधार्थमा राखी बुझाइएको ज्ञापन पत्रमा उखु बेचेको १५ दिनभित्र उद्योगले दिने रकम र सरकारले उपलब्ध गराउने अनुदान रकम उपलब्ध हुनुपर्ने माग गरिएको छ । यस्तै उखु किसानहरूसँग सम्बन्धित नीति निर्माण गर्दा किसान प्रतिनिधिहरूलाई अनिवार्य सहभागी गराउन, अन्नपूर्ण चिनी मिल लगायत केही चिनी मिलहरूले उखु किसानलाई भुक्तानी दिन बाँकी बक्यौता रकम तुरून्त भुक्तानी दिलाउन, अटेर गर्ने मिल मालिकलाई कारवाही गर्न, उखु खेती गर्ने किसानहरूलाई सुलभ ढंगले सहुलियतपूर्ण कर्जाको व्यवस्था गर्न, उखु खेतीमा उत्पादकत्व वृद्धि गर्न गुणस्तरीय बीउ, मल, प्रविधि, सिँचाइ र औजारको व्यवस्था गर्न, अहिलेको अवस्थामा उखुलाई जातको आधारमा मूल्यमा विभेद नगरी देशभर नै उखुको एउटै मूल्य कायम गर्न पनि माग गरिएको छ । ज्ञापन पत्रमा दुई वर्षअगाडि चिनीमा आत्मनिर्भर हुन लागेको देशमा आज अरबौंको चिनी आयात भइरहेको, पाँच महिनाभन्दा बढी समय चल्ने चिनी मिल तीन महिना पनि चल्न मुस्किल पर्न थालेको, नगदे बाली भनिने उखु बेचेको पैसा लिन किसानले रोइ कराइ गर्नुपर्ने अवस्था रहेको भन्दै किसानका संघसंगठनहरूले चिन्ता व्यक्त गरेका छन् । सिरहा, सप्तरी, धनुषा, सर्लाही, महोत्तरी लगायत तराईका जिल्लामा किसानहरूले उखु खेती गर्दै आएका छन् ।

महत्वपूर्ण टेलिफोन नम्बरहरू

वारुण यन्त्र, लहान	०३३-५६३११९
ईलाका प्रहरी कार्यालय, लहान	०३३-५६०१५५
ईलाका प्रशासन कार्यालय, लहान	०३३-५६०२६६
जि.ट्राफिक कार्यालय, लहान	०३३-५६०७३७
लहान नगरपालिकाको कार्यालय	०३३-५६३१३८
नेपाल विद्युत प्राधिकरण, लहान	०३३-५६०२४६
सव स्टेशन, लहान	०३३-५६०४००
नेपाल टेलिकम, लहान	०३३-५६०४४४
प्राविधिक शिक्षालय, लहान	०३३-५६००१६
अञ्चल यातायात कार्यालय, लहान	०३३-५६०२१७
रा.उ.स्मारक अस्पताल, लहान	०३३-५६००१९
आ. राजस्व कार्यालय, लहान	०३३-५६००८८
कृषि विकास बैंक, लहान	०३३-५६०१४७
कृषि सामाग्री संस्थान, लहान	०३३-५६०१४८
घरेलु तथा साना उद्योग, लहान	०३३-५६०१२८
दु.शा.अतिथि सदन, लहान	०३३-५६०१६९
आँखा अस्पताल, लहान	०३३-५६००८०
जे.एस.मु.ब.क्याम्पस, लहान	०३३-५६०२५२
रक्त संचार केन्द्र, लहान	०३३-५६०९७५
मारवाडी सेवा सदन, लहान	०३३-५६१४११
जि.प्रशासन कार्यालय, सिरहा	०३३-५२०१२३
जिल्ला प्रहरी कार्यालय, सिरहा	०३३-५२०११२
नगर प्रहरी, सिरहा	०३३-५२०२६७
प्रहरी चौकी, माडर (सिरहा)	०३३-५२०४००
को.ले.नि.का. सिरहा	०३३-५२०१३०
कृषि विकास बैंक, सिरहा	०३३-५२०४७०
जिल्ला समन्वय विकास कार्यालय, सिरहा	०३३-५२००३७
सिरहा जिल्ला अदालत, सिरहा	०३३-५२००५६
जिल्ला अस्पताल, सिरहा	०३३-५२००६४
जनस्वास्थ्य कार्यालय, सिरहा	०३३-५२००८१
जिल्ला शिक्षा समन्वय इकाई शाखा, सिरहा	०३३-५२०००४
नेपाल टेलिकम, सिरहा	०३३-५२००३३
नेपाल विद्युत प्राधिकरण, सिरहा	०३३-५२०१६१
राष्ट्रिय बाणिज्य बैंक, सिरहा	०३३-५२०००२
रेडक्रस सोसाइटी, सिरहा	०३३-५२००९५
ईलाका प्रहरी कार्यालय, मिर्चैया	०३३-५५०१००
कृषि विकास बैंक, मिर्चैया	०३३-५५०००५
सिता नोबेल न्यूज सेन्टर	०३३-५६००२७
सविना बुक्स एण्ड सप्लायर्स लहान-७	०३३-५६०५११
स्वस्तिका इलेक्ट्रिक एण्ड जेनरल अर्डर सप्लायर्स लहान-१०	९८४२८९०९६५

नगरवासीका लागि जनहितमा जारी सार्वजनिक सन्देश !

१. नगरपालिकालाई बुझाउनु पर्ने सम्पत्ति कर, भूमि कर व्यवसाय कर समयमै बुझाऔं, २. जन्म, मृत्यु, विवाह, बसाइसराइ लगायतका व्यक्तिगत घटना सम्बन्धित घटना भएको मितिले ३५ दिनभित्रै आफ्नो वडा कार्यालयमा दर्ता गरौं, ३. नगरपालिकाभित्र व्यक्तिगत घर तथा उद्योगका भवन लगायतका संरचना निर्माण कार्य शुरु गर्नुअघि अनिवार्य रुपमा निर्माण इजाजत लिऔं, ४. भूकम्प प्रतिरोधात्मक घर निर्माण गरौं, ५. सडक अधिकार क्षेत्र, खोला, नाला, पैनीको साथै पाटी पौवा जस्ता सार्वजनिक स्थान मिचेर कुनै पनि संरचना निर्माण नगरौं । साथै सडक किनारामा व्यापार, व्यवसाय नगरौं, ६. अनुमति विना सडकमा निर्माण सामग्री लगायतका कुनै पनि व्यक्तिगत प्रयोजनका सामान नराखौं, ७. नगर क्षेत्रभित्र कुनै पनि व्यापार, व्यवसाय गर्दा नगरपालिकामा दर्ता गरेर मात्र गरौं, ८. बालबालिकाहरुलाई नजिकैको स्वास्थ्य संस्थामा लगि लगाउनु पर्ने सबै खोप तोकिएअनुसार नियमित लगाऔं र बालबालिकाहरुमा रोग प्रतिरोधात्मक क्षमता विकासमा सहयोग गरौं, ९. उमेर नपुगेका बालबालिकाहरुलाई श्रममा नलगाऔं, १०. विद्यालय जाने उमेर भएका सबै बालबालिकाहरुलाई अनिवार्य रुपमा विद्यालय पठाऔं, ११. छोरा र छोरीमा भेदभाव नगरौं, १२. महिला हिंसा न्यूनीकरणका लागि आ-आफ्नो ठाउँमा पहल गरौं, १३. जेष्ठ नागरिकको सम्मान गरौं, १४. आफ्नो घरबाट निस्किएको फोहरलाई जथाभावी नफालौं, १५. चौपायाहरुलाई छाडा नछोडौं, १६. होटल व्यवसायीहरुले बासी तथा सडेगलेका खानेकुरा नबेचौं । उभोक्ताको स्वास्थ्यमा ख्याल गरौं, १७. नगरपालिका भित्रका सिमसारहरुको संरक्षण र विकासमा सहयोग गरौं ।

लहान नगरपालिका कार्यालय, सिरहा

कर्जन्हा नगरपालिका कार्यालय, सिरहा

मिर्चैया नगरपालिका कार्यालय, सिरहा

सुखिपुर नगरपालिका कार्यालय, सिरहा

कल्याणपुर नगरपालिका कार्यालय, सिरहा

धनगढीमाई नगरपालिका कार्यालय, सिरहा

गोलबजार नगरपालिका कार्यालय, सिरहा

सिरहा नगरपालिका कार्यालय, सिरहा

सिन्धुलीको जुनार : एक क्लिकमा सबै 'फेहरिस्त'

काठमाडौंको बजारमा बिक्री हुने फलफूलको स्रोत कुन हो भनेर कसरी चिन्ने ? जुम्ला ओखरको लागि, मुस्ताङ स्याउको लागि, फर्पिङको नास्पातीको लागि र सिन्धुलीलाई जुनारको लागि प्रसिद्ध छ ।

विसं २००७ सालमा प्रजातन्त्र आएपछि तत्कालीन सरकारले देशका विभिन्न क्षेत्रलाई विशेष कृषि क्षेत्रको रूपमा विकास गरेर सोही अनुसार छुट्टाछुट्टै खेतीलाई प्रोत्साहन गर्न थाल्यो । यही बेलादेखि फलफूलको ठाउँ विशेषको ब्राण्ड विकसित हुँदै आयो ।

तर बजारमा आइपुग्ने बेलामा मुस्ताङको भनेर काश्मीरको स्याउ, जुम्लाको भनेर चिनियाँ ओखर र सिन्धुलीको भनेर रामेछाप र डडेल्धुराको जुनारले बजार पाउन थालेपछि वास्तविक पकेट क्षेत्रका किसानहरू आफ्नो ब्राण्डको नाममा भएको गलत अभ्यासप्रति चिन्तित हुन थाले ।

सिन्धुलीको चिसापानी जुनार उत्पादन कृषि सहकारी संस्थाका अध्यक्ष योगेन्द्र थापा केही वर्षअघि काठमाडौंका सुन्तलालाई जुनार भनेर बेचेको देख्दा अचम्मित भएको अनुभव सुनाउँछन् । 'डडेल्धुरादेखि धनकुटासम्मको जुनारलाई काठमाडौंवासी मीठो मानेर खान बाध्य थिए, त्योभन्दा पनि अचम्मको कुरा त सुन्तलालाई नै जुनार भनेर बेचिएको देख्दा भने साह्रै चित्त दुखेको थियो ।' केही वर्षअघिदेखि प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजनाले प्राविधिक सहयोग गरी सिन्धुलीका किसानलाई जुनार उत्पादनमा प्रोत्साहन गर्‍यो । अहिले सिन्धुलीको चिसापानी जुनार उत्पादन सहकारी मातहतका किसानले मात्रै ४५ टन सम्म जुनार उत्पादन गरेका छन् । यसलाई बजारमा बेच्दा नक्कली ब्राण्डले बजार पाउने र सक्कली ब्राण्ड पछि पर्ने प्रवृत्तिलाई रोक्न ई-सत्य र ग्रिन ग्रोथ मिलेर एग्रिक्लियर नामक सफ्टवेयर मार्फत् जुनार बिक्रीको सञ्जाल तयार पारेका छन् ।

जुनारको बजारीकरणलाई व्यवस्थित गर्न ब्लकचेनमा आधारित यही प्रविधिको विकास गरेपछि चिसापानी जुनार उत्पादन कृषि सहकारी संस्थाले पनि आफ्ना किसानले उत्पादन गरेको जुनारलाई व्यवस्थित रूपमा बजारमा पठाउने काममा सहयोग गर्न थाले । अहिले बजारमा ताजा जुनार पुगोस् भन्ने उद्देश्यले ग्रिन ग्रोथले छुट्टाछुट्टै लटमा छुट्टै किसानको उत्पादनलाई बजारमा ल्याउने योजना बनाएको छ ।किसानले टिपेपछि धेरै दिन भण्डारण गर्न नपरोस् भन्नको लागि छुट्टाछुट्टै लटमा जुनार आयात गर्न लागिएको ग्रिन ग्रोथका प्रमुख सौरभ ढकाल बताउँछन् ।

जुनारको ब्लक चेनले कसलाई हुन्छ फाइदा ?

जुनारलाई ब्लकचेनमा आधारित प्रविधिसँग जोडेपछि किसान, उपभोक्ता लगायत सबै पक्षलाई फाइदा पुग्ने सरोकारवाला पक्षको दाबी छ । महाभारत क्षेत्रको ८०० देखि १४०० मिटर उचाइमा फलेको जुनारको स्वाद अन्य क्षेत्रको भन्दा निकै मीठो हुन्छ । तर हामीले खाने जुनार यही उचाइमा फलेको जुनार हो भनेर विश्वासिलो तरिकाले पत्ता लगाउन यो प्रविधि सहायकसिद्ध हुने निर्माण पक्षको दाबी छ ।

जुनार सुन्तला प्रजातिमा पर्ने फल हो तर सुन्तला होइन । यही कुरालाई स्थापित गराउने एवं सिन्धुलीको जुनारको ब्राण्डलाई विश्वासिलो बनाउने उद्देश्यले त्यहाँका किसान र काठमाडौंमा बिक्री वितरण गर्ने क्रममा ब्लकचेनमा आधारित प्रविधिको सहयोग लिन लागिएको प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना सिन्धुली जिल्ला इकाईका प्रमुख देवराज अधिकारीले जानकारी दिए।

यो प्रविधिले सिन्धुलीको जुनार चिन्नको लागि पहिले जस्तो टाउको दुखाउनुपर्ने अवस्थाको अन्त्य भएको ग्रिन ग्रोथका प्रमुख सौरभ ढकाल बताउँछन् । यो प्रविधिले किसान र उपभोक्ता दुवैलाई फाइदा पुग्ने उनको दाबी छ । सिन्धुलीको जुनार उत्पादक किसानहरु सम्मिलित सहकारी र ग्रिन ग्रोथको सहकार्यमा क्युआर कोडबाट नै सुन्तलाको पहिचान गर्न सकिने प्रविधिको विकास गरिएकोले अब एक क्लिकमा जुनारको सबै वृतान्त थाहा पाउन सकिने उनी बताउँछन् ।

कसरी किन्ने काठमाडौंमा सिन्धुलीको जुनार ?

ब्लकचेनमा आधारित प्रविधि जोडिएको जुनार काठमाडौंमा ग्रिन ग्रोथ नामक संस्थाको वेबसाइटमा गएर अर्डर गरेर लिन सकिन्छ । काठमाडौं उपत्यकामा अर्डर गरिएको १० घण्टामा घरमै उपलब्ध गराउने व्यवस्था गरिएको ढकाल बताउँछन् ।

यही प्रविधिका कारण आफूले किनेको जुनारको बारेमा केही गुनासो आयो भने सोको गुनासो पनि ग्रिन ग्रोथमार्फत् किसानसम्म पुऱ्याउन सकिने व्यवस्था गरिएको छ ।

पहिलो चरणमा सुरुवात गरिएको यो प्रविधिमा सिन्धुलीका ३४ जना किसानहरूले उत्पादन गरेको जुनारलाई समेटिने छ । यसमा दिइएको क्युआर कोड स्क्यान गरेपछि जुनार उत्पादन गर्ने किसानको नाम, कति उचाइमा फलेको, कहिले टिपेको, कहिले प्याकेजिङ गरिएको र कति किलोमिटरको यात्रा गरेको जस्ता विवरण समेत आफ्नै मोबाइलमा थाहा पाउन सकिने ढकाल बताउँछन् ।

'कार्टुनमा लेख्ने प्रविधिको डिजिटाइज रूप'

प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना सिन्धुली जिल्ला सुपरजोन कार्यान्वयन इकाईका प्रमुख देवराज अधिकारी यो प्रविधि कार्टुनमा उत्पादनसम्बन्धी विवरण लेख्ने प्रविधिको डिजिटल भर्सन जस्तै रहेको बताउँछन् । 'यो धेरै र विश्वासिलो सूचनाको ब्लक हो । यसले उत्पादनको सूचना उपभोक्तासम्म पुऱ्याउने र उपभोक्ताको गुनासो कलेक्टर हुँदै फेरि किसानसम्म पुऱ्याउने दोहोरो सञ्चार पद्धतिको सुरुवात गरेको छ ।' निकट भविष्यमा नै सिन्धुलीको जुनार चीनतर्फ निर्यात गर्ने तयारी भइरहेको भन्दै अधिकारीले त्यसको लागि पनि यो प्रविधिले मद्धत गर्ने बताए ।

नयाँ प्रविधिपछि बजारमा क्रेज

पछिल्लो डेढ सातामा ग्रिनग्रोथमार्फत मात्र ८ टन जुनार काठमाडौंमा बिक्री भयो । यसमध्ये सहकारी अन्तर्गतका किसानहरूको मात्रै साढे १२ सय किलो जुनार बिक्री भयो । ग्रिनग्रोथका अनुसार अघिल्लो साता साढे ६ सय केजी जुनार सिन्धुलीबाट काठमाडौं ल्याइएकोमा आइतबार दोस्रो लटको ६ सय किलो बजारमा आयो ।

अघिल्लो लटको सबै जुनार बढीमा ५ दिनमा नै सकिएको चिसापानी जुनार उत्पादन कृषि सहकारी संस्थाका अध्यक्ष थापाले बताए । सिन्धुलीको जुनार भनेर झुक्किएका उपभोक्ताहरू विश्वासिलो सूचनापद्धतिका कारण पनि आकर्षित भएका होलान्' थापाले भने 'अन्तैको उत्पादनलाई ब्राण्डेड मानेर खानुपर्ने बाध्यतालाई एग्रिक्लियरको सहयोगमा सञ्चालित नयाँ प्रविधिले हटाइदिएको छ, यो सुखद् अभ्यास हो । *अनलाईनखबरबाट*

सवारी...

पर्ने सार्वजनिक सवारी साधनको जाँचपास र रूट इजाजत पत्रको नवीकरण गर्ने म्याद थप गरेको हो ।

यसअघि विभिन्न मितिमा भएको निर्णयानुसार सवारी चालक अनुमतिपत्र नवीकरण गर्ने म्याद भदौ मसान्तसम्म रहेको थियो । त्यसपछि लकडाउन पूर्ण रूपले नहटेको, चाडबाड तथा विविध कारणले यातायात सेवा कार्यालयहरु पूर्णरूपमा नखुल्दा सेवाग्राहीहरूले सेवा लिन असमर्थ रहेकाले सवारी चालक अनुमतिपत्र नवीकरण गर्ने म्याद थप गर्ने प्रस्ताव भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालयले मन्त्रिपरिषदमा पेस गरेको थियो।

पछिल्लोपटक ५ साउन २०७७ मा सवारी चालक अनुमतिपत्रको नविकरण गर्ने म्याद लकडाउनको अवधिभित्र परेमा भदौ मसान्तसम्म गर्न सक्ने र सो कारणले ढिलो भएवापत बुझाउनुपर्ने शुल्क जरिवाना मिनाहा गर्ने व्यवस्था भएको थियो । त्यसअघि, कोभिड १९ का कारण सरकारले १ बैशाख २०७७ मा सवारी चालक अनुमति पत्रको नवीकरण, सवारी साधनको नवीकरण जाँचपास, सवारी साधन कर, सवारी चालक अनुमतिपत्रको लिखित तथा प्रयोगात्मक परीक्षाको जरिवाना नलिने निर्णय गरेको थियो ।

यातायात व्यवसायीले सवारीचालक अनुमतिपत्र, सवारी साधन जाँचपास र रूट इजाजतपत्र नवीकरण म्याद थप गर्ने निर्णण सकारात्मक भएको प्रतिक्रिया दिएका छन । तर, लकडाउनको ६ महिने अवधीको सवारी करमा विशेष छुट तथा अनुमतिपत्र, सवारी साधन जाँचपास र रूट इजाजतपत्र नविकरणमा भने छुट दिन गरेको माग सम्बोधन नभएको नेपाल यातायात व्यवसायी राष्ट्रिय महासंघले जनाएको छ ।

नविकरणको म्याद थप सम्बन्धि सूचना ।

विश्वमा महामारीको रुपमा फैलिएको कोभिड-१९ को कारण समयमा सावारी चालक अनुमतिपत्र, सवारी साधन जाँचपास र रुट ईजाजतपत्र नविकरण गर्न नसकिएकाहरुको लागी भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय, सिंहदरवार काठमाडौंको पत्रानुसार नेपाल सरकार (मन्त्रीपरिषद्)को मिति २०७७।०८।१५ गतेको निर्णयानुसार सावारी चालक अनुमतिपत्र, सवारी साधन जाँचपास र रुट ईजाजतपत्र नविकरणको म्याद मंसिर मसान्त सम्म थप गरिएको व्यहोरा सबैमा जानकारीको लागी अनुरोध छ ।

प्रदेश सरकार
प्रदेश नं. २
यातायात व्यवस्था कार्यालय
लहान, सिरहा

गाउँपालिकावासीका लागि जनहितमा जारी सार्वजनिक सन्देश !

१. गाउँपालिकालाई बुझाउनु पर्ने घर, जग्गा, मालपोत दस्तुर, व्यवसाय कर आदि समयमा नै बुझाऔं । २. घटना घटेको ३५ दिनभित्र व्यक्तिगत घटना दर्ता गरौं । ३. सार्वजनिक जग्गा र सम्पत्ति संरक्षणमा गाउँपालिकालाई सहयोग गरौं । ४. आफ्नो घर-आँगनबाट उत्पन्न फोहरलाई व्यवस्थित गरौं । ५. इजाजत पत्र लिएर मात्र व्यापार व्यवसायी गरौं तथा उपभोक्ता आचारसंहिता पालना गरौं । ६. बालबालिकालाई काममा हैन विद्यालय पठाऔं । ७. विकास निर्माण कार्यक्रममा जनसहभागिता जुटाऔं । ८. कृषिको व्यावसायीकरण गरौं । खाद्य सम्प्रभुत्व र आत्मनिर्भर गाउँपालिका निर्माणमा सहभागी बनौं । ९. किसानलाई सम्मान गरौं । जैविक विविधतामा आधारित पर्यावरणीय कृषि पेशा अवलम्बन गरौं ।

बरियारपट्टी गाउँपालिका कार्यालय, सिरहा
अर्नमा गाउँपालिका कार्यालय, सिरहा
नवराजपुर गाउँपालिका कार्यालय, सिरहा
भगवानपुर गाउँपालिका कार्यालय, सिरहा
लक्ष्मीपुर पतारी गाउँपालिका कार्यालय, सिरहा
औरही गाउँपालिका कार्यालय, सिरहा
सखुवानन्कारकट्टी गाउँपालिका कार्यालय, सिरहा
विष्णुपुर गाउँपालिका कार्यालय, सिरहा
नरहा गाउँपालिका कार्यालय, सिरहा

लहानपोस्ट् दैनिकका लागि प्रकाशक : भरत जर्घामगर, सम्पादक : शम्भु कुमार यादव, कानुनी सल्लाहकार : सन्तोष सुवेदी कम्प्युटर ले-आउट : महेन्द्र प्रसाद चौधरी
कार्यालय :लहान नगरपालिका-१०, सिरहा फोन नं. ०३३५६१९६७, ९८५२८२४९६७, ९८५२८३९३१५ website : www.lahanpost.com , e-mail : lahanpost@gmail.com मुद्रक : न्यु यदुवंशी अफसेट प्रेस, लहान,(सिरहा)